

ONDERZOEK:

Sint-Eloois-Winkel, Tuileboomstraat 9

Voorliggend document is een:

Melding vooronderzoek	
Verslag van resultaten	
Programma van Maatregelen	+
<small>©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.</small>	

INHOUDSOPGAVE

1	Situering binnen het archeologietraject	2
2	Inhoud en opbouw van het document	3
3	Bijlagen.....	3

1 Situering binnen het archeologietraject

HUIDIG ONDERZOEK	Bureaustudie
ADVIES	Vrijgave van het terrein

Het huidige onderzoek situeert zich binnen het archeologisch traject als volgt:

<i>Traject:</i>	<i>Soort rapport</i>	<i>Soort onderzoek</i>
Regulier traject	Archeologienota	Bureauonderzoek
		[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
		[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]
		[REDACTED]
[REDACTED]	[REDACTED]	[REDACTED]

2 Inhoud en opbouw van het document

Het voorliggende document bevat volgende onderdelen:

DEEL 1	Administratieve fiche	+
DEEL 2	Beschrijving van het onderzoeksgebied	
DEEL 3	Onderzoeksopdracht: bureaustudie	
DEEL 4	Onderzoeksopdracht: landschappelijke boringen	
DEEL 5	Onderzoeksopdracht: prospectie met ingreep in de bodem	
DEEL 6	Assessment van landschappelijke data	
DEEL 7	Assessment van aardkundige data	
DEEL 8	Assessment van historische data	
DEEL 9	Assessment van archeologische data	
DEEL 10	Synthese en waardering	+
DEEL 11	Omschrijving van de maatregelen	nvt

3 Bijlagen

Het voorliggende document is voorzien van volgende bijlagen:

BIJLAGE 1	Inventaris (plannen, sporen, foto's, vondsten, ...)
BIJLAGE 2	Kaarten op A4, A3 of A0 : kadastrale en topografische situering
BIJLAGE 3	Boorrapporten DOV
BIJLAGE 4	Foto's van het plaatsbezoek
BIJLAGE 5	Plannen van bestaande en geplande toestand

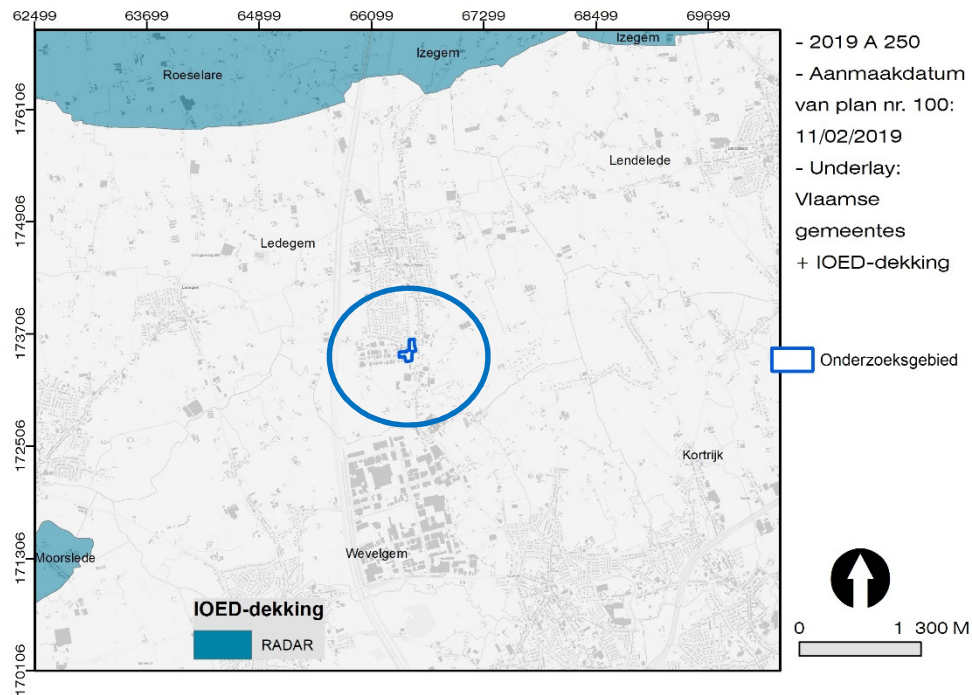
ONDERZOEK:
Ledegem, Tuileboomstraat 9

ONDERDEEL	1
Administratieve fiche/Privacyfiche	
<small>@Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.</small>	

INHOUDSOPGAVE	
1	Situering van het onderzoek 2
2	Projectcodes 3
3	Betrokken actoren..... 4
4	Bewaring van de data 5
	Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en de erkende onroerend erfgoeddepots..... 3

1 Situering van het onderzoek

Gewest	Vlaams Gewest		
Gemeente	Ledegem		
Deelgemeente	Sint-Eloois-Winkel		
Straat en straatnummer	Tuileboomstraat 9		
Kadastrale situering	Afdeling	3	
	Sectie	B	
	Percelen	891D, 893C, 893E, 895G2, 895P, 897C, 898A, 895H2	
Lambert 72-coördinaten	O	X: 66572,238 x Y: 173530,284 m	
	Z	X: 66392,955 x Y: 173509,987 m	
Oppervlakte	18552,29 m ²	1,85 ha	
Oppervlakte bodemingreep	11280 m ²	1,13 ha	
Datum van toekenning van de opdracht	17 december 2018		
Wettelijk kader	Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013. Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014.		
Opgemaakt volgens CGP	Versie 3.0		
Duur van het onderzoek	7 werkdagen		
Kostprijs van het onderzoek (privacyfiche)	[REDACTED]		

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse gemeenten en de IOED's.

2 Projectcodes

Bureaustudie	2019 A 250
Landschappelijke boringen	n.v.t.
Verkennde boringen	n.v.t.
Waarderende boringen	n.v.t.
Prospectie met Ingreep in de bodem	n.v.t.
Opgraving	n.v.t.
Interne projectsigle Hembyse bvba	LED-TUI

3 Betrokken actoren

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse bvba (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)	
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)	
	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)	
Geraadpleegde (regio)specialisten	n.v.t.	
Initiatiefnemer (privacyfiche)	[REDACTED]	
	[REDACTED]	
	[REDACTED]	
	Privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
Omgevingsvergunning:	Stedenbouwkundige handelingen	Verkaveling van gronden

4 Bewaring van de data

Plaats en Jaar van uitgave	Gent, 2019
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	72
Bibliografische referenties	De Smaele B. & Pieters H., 2019. <i>Archeologienota naar aanleiding van de bouw van een loods aan de Tuileboomstraat 9 te Sint-Eloois-Winkel (Ledegem), Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 72, Gent.</i>
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse bvba Kastanjestraat 26, 9000 Gent
Zakelijkrechthouder van het archeologisch ensemble (privacyfiche)	████████████████████ ████████████████████ ████████████████████
Bewaring archeologisch ensemble	Hembyse BVBA (tijdelijk depot)
Gebruiker van het archeologisch ensemble	Hembyse BVBA
Bevoegde IOED	n.v.t.
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	(Nog) geen erkend depot van toepassing

ONDERZOEK:

Sint-Eloois-Winkel, Tuileboomstraat 9

ONDERDEEL 10

Synthese en waardering

INHOUDSOPGAVE

1	Synthese.....	2
1.1	Datering/interpretatie van de dataset.....	2
1.1.1	Volledigheid van de dataset.....	2
1.1.2	Huidige dataset.....	2
1.1.3	Waardering van de archeologische site.....	3
1.2	Antwoord op de onderzoeksvragen.....	5
2	Vervolgtraject.....	6
2.1	Impact van de geplande werken.....	6
2.2	Afweging van de te nemen maatregelen.....	6
2.3	Bepaling van de te nemen maatregelen.....	7
2.4	Randvoorwaarden.....	7
3	Bibliografie voor deel 10.....	8
4	Lijst van figuren, gebruikt in deel 10.....	9

1 Synthese

1.1 Datering/interpretatie van de dataset

1.1.1 Volledigheid van de dataset

Het onderzoek kadert in de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.

Het uitgevoerde vooronderzoek dat in het Verslag van Resultaten is verwerkt, is een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van een bureaustudie.

Het bureauonderzoek zelf kon volledig worden uitgevoerd:

- het plangebied kon worden afgebakend, zowel landschappelijk als kadastraal
- reeds verstoorde zones zijn in kaart gebracht
- de gekende ecologische en aardkundige data zijn geïnventariseerd
- de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren van het onderzoeksgebied zijn geïnventariseerd
- het betreft een archeologienota in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, waarbij de geplande bodemingrepen in kaart zijn gebracht
- de vervolgstategie werd opgesteld

2

Het bureauonderzoek heeft, in zijn huidige vorm, de mogelijkheid geboden een historisch en archeologisch overzicht van het onderzoeksgebied te schetsen en om de gepaste maatregelen –enkel indien er aanwijzingen zijn voor bewaarde archeologische sites- voor het verdere verloop van het archeologische traject uit te tekenen.

1.1.2 Huidige dataset

Men kan zich uiteindelijk afvragen of er middels het raadplegen van de historische data, de historische kaarten, de luchtfoto's en de gekende archeologische gegevens voldoende elementen zijn om de historische en archeologische realiteit van het huidige onderzoeksgebied te bepalen.

De bureaustudie heeft aangetoond dat het onderzoeksgebied zich bevindt op een vrij gunstig gelegen positie in het landschap, met name op een lokale hoogte in het landschap. Deze uitgelezen posities in het landschap oefenden een grote aantrekkingskracht op de mens uit. De aardkundige gegevens duiden op een gebruik van het gebied als een akkerland, wat er dus op wijst dat het reeds lange tijd aantrekkelijk was voor landbouw en veeteelt. Deze gegevens worden bevestigd door het historisch kaartenmateriaal, op basis waarvan gesteld kan worden dat het onderzoeksgebied ten minste vanaf het midden van de 18^e eeuw in gebruik is als

landbouwgrond en dat er dus geen nederzettingssporen verwacht worden die jonger zijn dan de 18^e eeuw. Wat oude sporen van menselijke activiteiten betreft kan worden teruggerepen naar de archeologische data voor de regio, waaruit echter blijkt dat er een vrij lage kans is op het aantreffen van archeologische sporen en structuren op deze rug in het landschap. De twee meest nabije archeologische onderzoeken (belendend aan en op 100 meter ten noorden van) hebben geen archeologisch relevante sporen of structuren aan het licht gebracht. Dit kan gedeeltelijk te maken hebben met erosie van de Pleistocene bodem, maar mogelijk ook met een historische realiteit van een minder dichtbevolkt gebied.

Tenslotte moet worden gewezen op de data die konen worden verzameld op basis van de orthofoto's en het plaatsbezoek. Op deze foto's is duidelijk de meer recente evolutie van het gebied zichtbaar, waarbij telkens een venster in de loop van de grondwerken op het terrein wordt geboden. Het blijkt dat het terrein vanaf het einde van de 20^e eeuw tot op vandaag stelselmatig is verhard met steenslag voor de uitbreiding van het aldaar gevestigde lokaal bedrijf. Hierbij is uit de orthofoto's op te maken dat de teelaarde voor dit proces telkens machinaal verwijderd is, waarna een dik pakket steenslag is aangebracht. Deze situatie werd vastgesteld tijdens het plaatsbezoek, waarbij in de ogenschijnlijk onverstoorde zone in het zuiden van het onderzoeksgebied ook reeds duidelijke vergravingen werden vastgesteld. Op de jongste orthofoto's is dit ook zichtbaar. In oppervlaktes blijkt dus **meer dan 80% van het onderzoeksgebied op die manier te zijn verstoord**.

Vanuit archeologisch standpunt is het duidelijk dat het machinaal afgraven van de teelaarde een nefaste impact op het onderliggende bodemarchief heeft, vooral ook omdat de aardkundige data te kennen geven dat er geen afdekkende pakketten aanwezig zijn die de archeologisch relevante bodems zouden kunnen beschermen. In die zin kan de huidige dataset dus als volledig worden beschouwd en is verder onderzoek om meer data te vergaren niet noodzakelijk.

1.1.3 Waardering van de archeologische site

Op basis van de gegevens uit het verslag van resultaten kan worden gesteld dat:

1. Het onderzoeksgebied is gelegen op een hogere rug in het landschap, die bestaat uit Pleistocene sedimenten zonder Holocene afdekkende pakketten.
2. Uit de aardkundige data, de gekende boringen, de historische en de archeologische data blijkt dat het gebied is omgevormd tot een akkerland, wat een invloed heeft gehad op de bewaring van de Pleistocene sedimenten en bodems. De top van deze sedimenten is in de bouwvoor opgenomen en in die zin is er enkel een mogelijkheid tot de bewaring van zogenaamde sporensites.
3. Uit de archeologische data blijkt dat de verwachting überhaupt vrij laag ligt, aangezien in de belendende onderzoeken geen archeologische sporen of structuren zijn aangetroffen. Er is wel sprake van laatmiddeleeuwse en/of post-middeleeuwse landindeling, maar deze sporen hebben op zich weinig

tot geen potentieel op kenniswinst. Op basis van de archeologische en historische data lijkt het gebied rond het kruispunt Tuileboomstraat – Gullegemsestraat pas vanaf de late middeleeuwen in gebruik te zijn, en dan nog voornamelijk als akkerland, met in de 18^e eeuw wat bebouwing langs deze wegen.

4. Bovendien blijkt op basis van de orthofoto's dat het gebied grotendeels machinaal "gestript" is van teelaarde, wat een vernietigende impact heeft op de bewaring van archeologische sporen, in dit geval grondsporen. Bovendien is er een dik pakket steenslag aangebracht, waardoor de Pleistocene sedimenten gecompacteerd en mogelijk gereduceerd zijn. Op basis hiervan wordt de kans op het aantreffen van een goed bewaarde bodem heel laag ingeschat, net als de kans op het aantreffen van bewaarde archeologische sporen.
5. De geplande werken worden hoofdzakelijk uitgevoerd vanuit de bestaande laag steenslag, wat betekent dat lokaal beperkte uitgravingen worden gedaan om funderingszolen te kunnen aanbrengen. De uitvoering van een prospectie met ingreep in de bodem zou -indien de data uit het bureauonderzoek onvoldoende gegevens zouden hebben opgeleverd- veronderstellen dat alle reeds aangebrachte steenslag moet worden verwijderd. Dit is een maatschappelijk en economisch zeer onwenselijke methodiek, die niet opweegt tegen de zeer beperkte kans op het aantreffen van een archeologisch spoor of structuur, die bovendien nooit in een ruimere archeologische context kan worden geïnterpreteerd. Het volledige omliggende gebied is reeds ontwikkeld tot woongebied en bedrijventerrein.

Op basis van deze data kan dus worden gesteld dat de kans op de aanwezigheid van goed bewaarde archeologische sporen en structuren zeer laag is. Daarenboven blijven de geplande werken bijna volledig beperkt (zowel in omvang als in diepte) tot reeds gekende verstoringen. Eventueel aanwezige archeologische sporen zullen dus niet in een ruimere archeologische context geïnterpreteerd kunnen worden waardoor het kennisvermeerderingspotentieel van de site zeer klein is.

1.2 Antwoord op de onderzoeksvragen

Voorafgaand aan het onderzoek is een aantal onderzoeksvragen gesteld, die onderliggend kader vormen voor de opzet van het onderzoek.

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*

De beschikbare gegevens wijzen op een éénduidige stratigrafische situatie ("site zonder complexe verticale stratigrafie") waarbij de ondergrond is opgebouwd uit afzettingen uit het Pleistoceen. De bestaande landschappelijke en geologische bronnen wijzen dus op een mogelijke bewaring van sporensites die onder de huidige teelaarde bewaard kunnen zijn. Steentijdartefactsites worden niet verwacht.

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?*

De bestaande historische en archeologische bronnen bieden enkel aanwijzingen over sporen vanaf de late middeleeuwen. De belendende archeologische prospecties wijzen heel sterk in deze richting.

- *Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?*

Gezien de zeer lage verwachting op de aanwezigheid van archeologische sporen en structuren en de vastgestelde verstoring van de bodem, hebben de geplande werken weinig impact op het archeologisch kennispotentieel.

- *Is verder (uitgesteld) vooronderzoek of onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?*

Aangezien de aanwezigheid van archeologische grondsporen en structuren met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kon worden uitgesloten, is verder onderzoek NIET noodzakelijk.

2 Vervolgtraject

2.1 Impact van de geplande werken

Op basis van de inzichten, verworven in de geplande werken binnen het onderzoeksgebied, kan worden gesteld dat de impact van de geplande werken bestaat uit:

- Het bouwen van een open loods voor een zeefinstallatie in het westen van het onderzoeksgebied
- Het bouwen van een stoomput aan de zuidoostelijke hoek van de loods
- Het bouwen van bedrijfsaccommodatie aan de westzijde van de nieuwe loods
- Het bouwen van keermuren in het zuiden van het onderzoeksgebied
- De aanleg van een bufferbekken met een diepte van 2,5 meter in het zuidoosten van het onderzoeksgebied
- De aanleg van 5 regenputten naast het bufferbekken
- Het verharden van een groot deel van het onderzoeksgebied
- Het aanleggen van groenzones nabij de perceelsgrenzen
- Het aanleggen van nutsleidingen

Gelet op de gekende verstoring van het terrein, dienen geen verdere maatregelen te worden genomen.

6

2.2 Afweging van de te nemen maatregelen

Het volledige archeologietraject wordt bepaald als een traject van verschillende onderzoeksmethodes, waarbij dient te worden afgewogen of deze individuele methodes mogelijk, nuttig, schadelijk en/of noodzakelijk zijn. In deze fase van het onderzoekstraject is een bureauonderzoek uitgevoerd en de onderstaande tabel geeft weer welke onderzoeksmethodes in het volledige archeologietraject MOGELIJK, NUTTIG, SCHADELIJK en NOODZAKELIJK zijn.

Soort onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Evaluatie
Bureauonderzoek	JA	JA	NEE	JA	Is reeds uitgevoerd.
Archiefonderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Op basis van het huidige bureauonderzoek is de kans op het aantreffen van aanvullende informatie over het onderzoeksgebied zeer klein.
Geofysisch onderzoek	NEE	NEE	NEE	NEE	Niet mogelijk omwille van de oppervlakteverharding, niet zinvol omwille van het gebrek aan een duidelijke vraagstelling.
Veldkartering	NEE	NEE	NEE	NEE	Niet mogelijk omwille van de oppervlakteverharding.

Soort onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Evaluatie
Landschappelijke boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	De beschikbare aardkundige data bieden voldoende informatie om een inschatting van de bodemopbouw en de eventuele bewaring van paleo-horizonten te maken..
Verkennde en waarnemende archeologische boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	Er zijn aardkundige indicatoren dat de kans op het aantreffen van steentijdartefactsites zo goed als onbestaand is.
Proefsleuven	NEE	NEE	NEE	NEE	Zeer lage kans op het aantreffen van goed bewaarde archeologische sporen. Hoge logistieke kosten voor het gebrek aan kenniswinst aangezien eventueel aangetroffen sporen niet in een ruimere context geïnterpreteerd kunnen worden.
Andere	NEE	NEE	NEE	NEE	Nvt.

Op basis van deze evaluatie en de reeds uitgevoerde onderzoeken, kan gesteld worden dat verder onderzoek op de site niet noodzakelijk is.

2.3 Bepaling van de te nemen maatregelen

Binnen het onderzoeksgebied zal het bodemarchief door de geplande werken verstoord worden, waardoor strikt gezien een behoud van het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed in situ niet mogelijk is.

Gezien het feit echter dat de ingezamelde data aangetoond hebben dat het onderzoeksgebied geen potentieel tot archeologische kenniswinst bevat, worden verdere maatregelen niet noodzakelijk geacht. De werken hebben geen impact op het archeologisch kennispotentieel.

In deze optiek is het gedetailleerd uittekenen van het vervolgtraject niet noodzakelijk en het omschrijven van gedetailleerde maatregelen is niet noodzakelijk.

2.4 Randvoorwaarden

Op basis van de beschikbare data kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van archeologische resten die een potentieel op kenniswinst herbergen, zo goed als nihil is. Er wordt geen verder onderzoek geadviseerd en het opnemen van randvoorwaarden bij de omgevingsvergunning is niet noodzakelijk.

Na het bekomen van de omgevingsvergunning voor de geplande bouwwerken is de melding van archeologische toevalsvondsten wettelijk verplicht (artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013).

3 Bibliografie voor deel 10

Naslagwerken

Antrop M., 2002. *Traditionele landschappen van het Vlaamse Gewest, Versie 6.1*, opgemaakt door de Vakgroep Geografie van de UGent.

Borremans M., 2015. *Geologie van Vlaanderen*, Academia Press, Gent.

De Smaele B. & Pieters H., 2018. *Archeologienota naar aanleiding van een verkaveling in de Gullegemsestraat te Ledegem*, Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 61, Gent.

Haecon, in samenwerking met Prof. Dr. De Moor G., 2000. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart, kaartblad 29 Kortrijk*, Vlaamse Overheid, dienst Natuurlijke Rijkdommen, Brussel.

Vandeputte O., 1995. *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*, Uitgeverij Lannoo, Tielt.

Van Ranst E. & Sys C., 2000. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Universiteit Gent, Gent.

Van Zijverden W. & De Moor J., 2014. *Het groot profielenboek; Fysische geografie voor archeologen*, Leiden.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerendergoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

4 Lijst van figuren, gebruikt in deel 10

Geen gegevens voor lijst met afbeeldingen gevonden.

Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bvba.

Maatschappelijke zetel: Kastanjestraat 26, 9000 Gent

BTW: BE 0677.720.687

IBAN: BE25890214307282

BIC: VDSP BE 91

Tel. 0032 472 89 97 66

E-mail: info@hembyse.net

Web: www.hembyse.net

